

Vergaderjaar 2008–2009

31 700 V

Vaststelling van de begrotingsstaten van het ministerie van Buitenlandse Zaken (V) voor het jaar 2009

N

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 7 mei 2009

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat/Algemene Zaken en Huis der Koningin¹ had op 16 december 2008 de minister van Buitenlandse Zaken per brief verzocht de Eerste Kamer tijdig te informeren over de beslissing over (parlementaire) deelname van Nederland aan de Durban Review conferentie, zodat de Kamer nog de mogelijkheid zou hebben ter zake overleg te voeren met de regering (Kamerstuk 31 700 V, G).

Op 7 april 2009 ontving de Kamer de brief van de minister² dat er nog geen besluit was genomen over deelname en dat het verdere verloop van de voorbereidende onderhandelingen over het slotdocument bepalend was voor de besluitvorming ter zake. Inmiddels heeft de Kamer via de media vernomen dat van Nederlandse deelname is afgezien. Ondanks het bovengenoemde verzoek is de Kamer niet geïnformeerd over het definitieve besluit af te zien van deelname door de Nederlandse regering en parlementaire deelname.

Naar aanleiding daarvan heeft de commissie de minister op 22 april 2009 een brief gestuurd met het verzoek om het definitieve besluit over het afzien van deelname te motiveren.

De minister heeft op 4 mei 2009 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat/Algemene Zaken en Huis der Koningin,
Hester Menninga

¹ Samenstelling:

Holdijk (SGP), Meindertsma (PvdA), Bemelmans-Vidéc (CDA), Dölle (CDA), Ten Hoeve (OSF), Kox (SP), Russell (CDA), Noten (PvdA), Putters (PvdA), (vice-voorzitter), Engels (D66), Thissen (GL), Hendriks (CDA), Van Kappen (VVD), De Boer (CU), Quik-Schuijt (SP), K. G. de Vries (PvdA), Schaap (VVD), Hermans (VVD), (voorzitter), Ten Horn (SP), De Vries-Leggedoor (CDA), Koffeman (PvdD), Böhler (GroenLinks), Lagerwerf-Vergunst (CU), Rehwinkel (PvdA), Duthler (VVD), Vliegthart (SP) en Yildirim (Fractie-Yildirim).

² Kamerstukken I, 2008/2009, 31 700 V, L.

BRIEF AAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Den Haag, 22 april 2009

Op 16 december 2008 had de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat/Algemene Zaken en Huis der Koningin van de Eerste Kamer u per brief verzocht de Kamer tijdig te informeren over de beslissing over (parlementaire) deelname van Nederland aan de Durban Review conferentie, zodat de Kamer nog de mogelijkheid zou hebben ter zake overleg te voeren met de regering (zie Kamerstuk 31 700 V, G).

In de namiddag van 7 april 2009, bij aanvang van het reces, ontving de Kamer het bericht dat er nog geen besluit was genomen over deelname en dat het verdere verloop van de voorbereidende onderhandelingen over het slotdocument bepalend was voor de besluitvorming ter zake. Inmiddels heeft de Kamer via de media vernomen dat van Nederlandse deelname is afgezien. Ondanks het bovengenoemde verzoek is de Eerste Kamer niet geïnformeerd over het definitieve besluit af te zien van deelname door de Nederlandse regering en parlementaire deelname.

De commissie verzoekt u daarom alsnog uw definitieve besluit over het afzien van deelname te motiveren. Voorts ontvangt de commissie graag een antwoord op de volgende, meer specifieke vragen: Op welk moment en waarom is besloten geen gezamenlijk EU-positie (waarover u nog schreef in uw brief van 20 maart 2009) te betrekken? Waarom is niet gekozen voor Nederlandse vertegenwoordiging op lager niveau? Welke onacceptabele wijzigingen van het conceptslotdocument, dat u op 20 maart 2009 aan de Eerste Kamer stuurde, hebben u doen besluten om niet verder te onderhandelen over dit document en af te zien van deelname? In hoeverre voldoet het uiteindelijke slotdocument aan de voorwaarden die u stelde in uw brieven aan de Eerste Kamer van 22 december 2008 en 20 maart 2009? Is overwogen de Kamer zelfstanding aan de conferentie te laten deelnemen, zo nee, waarom niet?

De commissie ziet uw antwoorden met belangstelling tegemoet.

Voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat/Algemene Zaken en Huis der Koningin,
L. M. L. H. A. Hermans

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 mei 2009

Naar aanleiding van de brief van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken van de Eerste Kamer van 22 april jl. en naar aanleiding van mijn toezegging in mijn brief aan de Tweede Kamer van 20 april jl. met kenmerk DMH/MR 307/09 kan ik u het volgende berichten over de Durban Review Conferentie.

Moment en motivatie van het besluit niet deel te nemen

Ik heb op 18 april besloten dat Nederland niet deelneemt aan de VN-conferentie tegen racisme die van 20 tot 23 april 2009 plaatsvond in Genève. De belangrijkste argumenten hiervoor zijn geweest: ondanks een consistente en constructieve Nederlandse inzet tijdens het voorbereidingsproces, voldeed de slottekst niet volledig aan de Nederlandse eisen. Ook tijdens de discussies over het slotdocument in het voorbereidende comité (prepcom) vlak voor de conferentie, kon geen overeenstemming bereikt worden over voorstellen die aan de Nederlandse inzet tegemoet kwam. Tevens vreesde ik dat de conferentie misbruikt zou worden voor onacceptabele, zelfs haatzaaiende uitspraken. Het is triest om te constateren dat ik hierin gelijk heb gekregen. De Iraanse president heeft over de rugen van slachtoffers van racisme deze conferentie misbruikt om vraagtekens bij de Holocaust te plaatsen, Israël te delegitimeren, de vrijheid van meningsuiting ter discussie te stellen en bepaalde vormen van discriminatie – zoals die op grond van seksuele geaardheid – te negeren. Ik wenste niet aan zo'n bijeenkomst deel te nemen. Antiracisme en de strijd tegen discriminatie zijn te belangrijke kwesties om ze te laten misbruiken voor oneigenlijke doelen. Omdat de conferentie in mijn optiek geen serieuze bijdrage leverde aan de noodzakelijke strijd tegen racisme was vertegenwoordiging op een lager niveau of door een parlementaire delegatie geen zinvolle optie.

Tijdens de maandenlange voorbereidingen voor de conferentie ben ik steeds heel helder geweest over de Nederlandse positie. Mijn inzet was erop gericht om tot een acceptabele slotverklaring en een niet gepoliti-seerde conferentie te komen. Daartoe heeft Nederland meerdere malen constructieve tekstvoorstellen gedaan.

Nederland heeft zelfs een alternatief slotdocument opgesteld, dat zich daadwerkelijk richt op de evaluatie van antiracisme- en antidiscriminatie-beleid. De meeste VN-lidstaten wilden echter vasthouden aan de oorspronkelijke tekst.

Appreciatie van het slotdocument¹

Nederland heeft zich gedurende het voorbereidingsproces ferm doch constructief opgesteld. Dankzij onze inzet is de tekst van de slotverklaring op vele punten verbeterd, echter de op 21 april aangenomen slottekst voldeed niet aan alle door Nederland gestelde eisen. Aangezien de slotverklaring de Durban Verklaring uit 2001 herbevestigt (waarin Israël wordt genoemd), kon ik niet met de tekst akkoord gaan. Daarmee wordt Israël alsnog in het beklagdenbankje geplaatst. Ook de link die in paragraaf 5 tussen racisme en bezetting wordt gelegd vind ik verwerpelijk. Vervolgens wordt in paragraaf 67 nog verwezen naar een resolutie uit de AVVN waarin godsdienstlastering wordt genoemd. Ook dat is voor mij onverteerbaar. Tenslotte vormt het slotdocument geen werkelijke evaluatie van

¹ Ter inzage gelegd op de afdeling Inhoudelijke ondersteuning onder griffie nr. 142960.04.

wereldwijd antiracismebeleid, wat het doel van de conferentie en de verklaring had moeten zijn.

Geen gezamenlijke EU-positie

Ik sta zeker niet alleen in mijn besluit. Naast de VS, Canada, Australië, Nieuw-Zeeland en Israël hebben ook EU-lidstaten Duitsland, Italië, Tsjechië en Polen besloten om niet deel te nemen. Het is jammer dat niet de gehele Unie is weggebleven – vanzelfsprekend vind ik EU-eenheid op zich belangrijk – maar ik neem liever een goed besluit alleen, dan een slecht besluit gezamenlijk.

Inzet in de strijd tegen racisme en discriminatie

Bestrijding van racisme en elke andere vorm van discriminatie blijft nationaal en internationaal een speerpunt van het regeringsbeleid. Zo heeft Nederland in 2003 in samenspraak met het maatschappelijk middenveld een Nationaal Actieplan tegen racisme opgesteld, als gevolg van de Durban Conferentie uit 2001. De regering werkt nu aan een nieuw plan tegen racisme ter uitvoering van de Integratienota 2007–2011.

Binnen internationale organisaties en in bilateraal verband zal Nederland zich blijven inzetten voor de wereldwijde bescherming van de positie van etnische, religieuze en andere minderheden, en zal Nederland zich blijven verzetten tegen discriminatie op welke grond dan ook. We zullen ook de dialoog blijven voeren met landen over de inspanningen die wij én zij leveren om racisme tegen te gaan.

De minister van Buitenlandse Zaken,
M. J. M. Verhagen